

FIȘA DISCIPLINEI

Ontologie

Anul universitar 2024-2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie/Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		ONTOLOGIE					Codul disciplinei	HLR2608
2.2. Titularul activităților de curs			Lector dr. Codruța Hainic					
2.3. Titularul activităților de seminar			Lector dr. Codruța Hainic					
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Op.	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					18
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					18
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					12
Examinări					4
Alte activități:					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				64 conv.	
3.8. Total ore pe semestru				36 fiz. / 100 conv.	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu este obligatorie. Prezentarea la examen nu este condiționată de un număr minim de prezențe.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Activitatea de seminar este obligatorie (prezentare de text, intervenții) în proporție de minimum 50%.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- C2.2 Examinarea analitică și sintetică a unor texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice - C2.3 Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie
Competențe transversale	CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații - problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul are drept scop cercetarea analitică și sistematică a conceptului de ființă, considerat de cei mai mulți dintre gânditori, cel mai important concept al filosofiei, precum și a unora din conceptele corelative acestuia – cum sunt conceptele de devenire, gândire, limbaj etc., la care a fost redus și în care a fost echivalat uneori însuși conceptul de ființă. Cursul de Ontologie constituie o prelungire a cursului de Metafizică, o parte însemnată a sa fiind rezervată prezentării marilor dispute filosofice pe această temă și, în special, modului în care gândirea modernă și postmodernă înțelege să reinterpreteze conceptul de ființă. Cursul se încheie cu schițarea unui posibil model de revalorificare și resemnificare a Ontologiei.
7.2 Obiectivele specifice	- Ce este Ontologia? - Raportul dintre ontologie și teologie - Problema cunoașterii ființei - Ființă și identitate - Ființă și devenire - Devenire și diferență - Diferență ontologică - Ființă și limbaj.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Curs 1. Ce este ontologia? Trasarea unor repere ontologice în istoria filosofiei.	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 2-3. Ontologie și metafizică. Înțelegerea sau echivalarea metafizicii cu ontologia.	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 4. Ontologie și teologie. Cercetarea unor concepții metafizice asupra naturii lui Dumnezeu.	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs. 5. Explicarea existenței prin concepte <i>a priori</i> : René Descartes	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Curs 6: Problema subiectivității în cadrul filosofiei transcendente.	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 7: Probleme fenomenologice ale ontologiei: <i>reducția</i> și constituirea intersubiectivității în <i>Meditațiile carteziene</i> (Edmund Husserl).	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 8 - 9: Discursul ontologic ca discurs asupra condițiilor posibilității ființării – ontologia fundamentală la Martin Heidegger	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 10: Diferența ontologică – distincția ființă-ființare	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 11: Analitica existențială a <i>Daseinului</i> . Percepția ființării ca reprezentare, prezență și absență.	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Curs 12: Critica tradiției metafizice occidentale – destrucția istoriei ontologiei	- curs interactiv cu fundament de prelegere -discuții pe baza unor exemple	
Bibliografie: Aristotel. <i>Metafizica</i>. București: IRI, 1999. Aubenque, Pierre. <i>Problema ființei la Aristotel</i>. București: Teora, 1998. Berkeley, George . <i>Principiile cunoașterii omenesci</i>. Iași: Agora, 1995. Carnap, Rudolf. "Depășirea metafizicii prin analiza logică a limbajului". În <i>Vechea și noua logică</i>, București: Editura Paideia, 2001. Dastur, Françoise. <i>Heidegger. La question du logos</i>. Paris: Vrin, 2007. Descartes, René. <i>Discurs despre metoda de a ne conduce bine rațiunea și a căuta adevărul în științe</i>. Editura Academiei Române, 1990. Foucault, Michel. <i>Cuvintele și lucrurile</i>. București: Rao 2006. Gadamer, Hans-Georg. <i>Adevăr și metodă</i>. București: Teora, 2001. Gilson, Étienne. <i>Dumnezeu și filosofia</i>. Editura Galaxia Gutenberg, 2005. Greisch, Jean. <i>Ontologie et temporalité. Esquisse d'une interpretation intégrale de Sein und Zeit</i>. Paris: P.U.F., 1994. Grondin, Jean. <i>Le tournant hermeneutique de la phénoménologie</i>. Paris: P.U.F., 2003. Habermas, Jürgen. <i>Discursul filosofic al modernității</i>. București: Editura All Educational, 2000. Hainic, Codruța. "Meaning and Being in Heidegger's Hermeneutical Ontology" în <i>Journal for Communication and Culture</i>, vol. 4, no. 1 (autumn 2015), pp. 94 – 103 Heidegger, Martin. <i>Introducere în metafizică</i>. București: Editura Humanitas, 2011. Heidegger, Martin. <i>Despre miza gândirii</i>. București: Editura Humanitas, 2007. Heidegger, Martin. <i>Ființă și timp</i>. București: Editura Humanitas, 2006. Heidegger, Martin. <i>Problemele fundamentale ale fenomenologiei</i>. București: Editura Humanitas, 2006. Heidegger, Martin. <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i>. București: Editura Humanitas, 2008. Heidegger, Martin. "Ce este metafizică?". în <i>Repere pe drumul gândirii</i>. București: Editura Politică, 1988. Hume, David. <i>Cercetare asupra intelectului omenesc</i>. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987. Husserl, Edmund. <i>Meditații carteziene</i>. București: Editura Humanitas, 1994. Kant, Immanuel. <i>Critica rațiunii pure</i>. București: IRI, 1998. Kant, Immanuel. <i>Prolegomene la orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa drept știință</i>. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987. Leibniz, Gottfried W. <i>Disertație metafizică</i>. București: Humanitas, 1996. Leibniz, Gottfried W. <i>Noi eseuri asupra intelectului uman</i>. Cluj Napoca: Grinta, 2003. Polt, Richard and Gregory Fried, eds. <i>A Companion to Heidegger's Introduction to Metaphysics</i>. New Haven and London: Yale University Press, 2000.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Aubenque Pierre - <i>Problema ființei la Aristotel</i> , București: Editura Teora, 1998, pp. 50-67 („Filosofie primă sau metafizică?”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
2. Habermas, J. <i>Discursul filosofic al modernității</i> , București: Editura ALL EDUCATIONAL, 2000, pp. 19-40 (“Conștiința modernă a timpului și nevoia acesteia de autoasignare”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
3-4. Gilson, Étienne. <i>Dumnezeu și filosofia</i> . Editura Galaxia Gutenberg, 2005., pp. 71-93	Prezentare și analiză de text, dezbateri	

(„Dumnezeu și filosofia modernă”); pp. 95-118 („Dumnezeu și gândirea contemporană”)		
5. Kant I., <i>Critica rațiunii pure</i> , București: Editura IRI, 1998, <i>Introducere</i> . pp. 49-59 („Despre diferența dintre cunoașterea pură și cea empirică”, „Noi suntem în posesia unor anumite cunoștințe <i>a priori</i> , și însuși simțul comun nu este niciodată lipsit de astfel de cunoștințe”, „Filosofia are nevoie de o știință care să determine posibilitatea, principiile și întinderea tuturor cunoștințelor <i>a priori</i> ”, „Despre diferența dintre judecățile analitice și judecățile sintetice”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
6 - 7. Kant I., <i>Critica rațiunii pure</i> , cartea a doua, Cap. întâi, „Despre paralogismele rațiunii pure”, pp. 299-349	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
8 - 9. Heidegger, M., „Ce este metafizica?”. în <i>Repere pe drumul gândirii</i> . București: Editura Politică, 1988. pp. 33-51	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
10 - 11. Heidegger, M., <i>Ființă și timp</i> . București: Editura Humanitas, 2006 pp. 22-27 („Analitica ontologică a <i>Dasein</i> -ului ca scoatere în evidență a orizontului pentru o interpretare a sensului ființei în genere”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
12. Heidegger, M., <i>Ființă și timp</i> . București: Editura Humanitas, 2006, pp. 27-36 („Sarcina unei destrucții a istoriei ontologiei”)	Prezentare și analiză de text, dezbateri	
Bibliografie Aristotel. <i>Metafizica</i> . București: IRI, 1999. Aubenque, Pierre. <i>Problema ființei la Aristotel</i> . București: Teora, 1998. Gilson, Étienne. <i>Dumnezeu și filosofia</i> . Editura Galaxia Gutenberg, 2005. Greisch, Jean. <i>Ontologie et temporalité. Esquisse d'une interpretation intégrale de Sein und Zeit</i> . Paris: P.U.F., 1994. Habermas, Jürgen. <i>Discursul filosofic al modernității</i> . București: Editura All Educational, 2000. Heidegger, Martin. <i>Ființă și timp</i> . București: Editura Humanitas, 2006. Heidegger, Martin. <i>Ontologie. Hermeneutica facticității</i> . București: Editura Humanitas, 2008. Heidegger, Martin. <i>Repere pe drumul gândirii</i> . București: Editura Politică, 1988. Kant, Immanuel. <i>Critica rațiunii pure</i> . București: IRI, 1998. Kant, Immanuel. <i>Prolegomene la orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa drept știință</i> . București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1987.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul unor cursuri de specialitate predate la facultăți de profil „umanist”: teologie, antropologie, istorie, filologie.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs - cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor;	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	
	- capacitatea de a dezvolta o argumentație proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate.	Colocviu la sfârșitul semestrului	66 % din nota finală

10.5 Seminar/laborator	- participare activă - proiecte de cercetare, traduceri, eseuri.	Evaluarea se face atât pe parcursul semestrului, cât și la final.	33 % din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
- Colocviu: elaborarea unei lucrări scrise cu temă la alegere, care să facă dovada capacității de a opera în mod adecvat cu cunoștințele acumulate la curs și la seminar. - Seminar: participarea la minim 50% din seminare; îndeplinirea cerințelor minime obligatorii – prezentare de text, intervenții; parcurgerea bibliografiei minime obligatorii.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
1 FĂRĂ SĂRĂCIE 	2 FOAMETE „ZERO” 	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTĂRE 	4 EDUCATIE DE CALITATE 	5 EGALITATE DE GEN 	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITATIE 	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE 	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ 	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ
10 INEGALITĂȚI REDUSE 	11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE 	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE 	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ 	14 VIAȚA ACVATICĂ 	15 VIAȚA TERESTRĂ 	16 PACE, JUSTITIE ȘI INSTITUTII EFICIENTE 	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR 	

Data completării:

...

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".